

Expunere de motive

Analiza multisectorială a scos în evidență particularitățile județului Bistrița-Năsăud, evidențiind o serie de elemente de diferențiere în plan economic, turistic, cultural, al resurselor naturale și umane cu potențial adecvat pentru crearea și consolidarea unui avantaj competitiv în plan regional, național și internațional, dar și o serie de deficiențe, în special în ceea ce privește structura populației, demografia, infrastructura de bază etc. care trebuie minimizezate sau eliminate într-un mod inteligent pentru a diminua barierele din calea asigurării avantajului competitiv.

Momentan, județul are o poziție periferică față de coridoarele de transport pan-europene, iar densitatea drumurilor este mult sub media europeană. Drumurile comunale sunt degradate și cu soluții tehnice depășite, accentuând gradul de izolare a multor zone rurale ale județului. Infrastructura de acces la zonele industriale nu este conectată la terminale intermodale, iar căile de acces la multe zone cu potențial turistic montan se află într-o stare avansată de uzură. În centrul și nord-estul județului nu există infrastructură de "străpungere" pentru a scurta timpul de acces de la o zonă turistică la altă zonă turistică. Lipsa unei rețele adecvate de transport feroviar creează presiune pe transportul rutier. Transportul public este slab dezvoltat.

Se constată *disparități semnificative între diverse zone ale județului din perspectiva contribuției la dezvoltarea economică, a inițiativii antreprenoriale și asigurării și ocupării locurilor de muncă*. Producția industrială caută încă să fie competitivă pe piață prin costuri mai reduse și eforturi susținute în creșterea productivității de utilizare a intrărilor, prin furnizarea de servicii relativ ieftine, și prin exploatarea primară a resurselor naturale ale județului. Un procent semnificativ al populației județului este angrenată în activități agricole de subsistență. Există un grad

redus de industrializare a agriculturii, iar producția agricolă este valorificată în forma sa primară. Județul dispune de un potențial natural și cultural cu elemente de unicitate la nivel mondial, care este încă neexploatat într-o formulă integrată și sistematică. Turismul tematic, cultural și agro-turismul nu sunt valorizate suficient. Investițiile directe în capacități de producție, în special în zona rurală, sunt sub nivelul satisfăcător.

Nu există suficientă resursă umană calificată într-o serie de domenii suport cheie pentru asigurarea unei creșteri economice sustenabile, precum ar fi inovarea și co-inovarea (inovarea bazată pe integrarea de tehnologii existente), managementul proiectelor din fonduri europene, cercetarea-dezvoltarea în sectoare emergente. Aceeași problemă există și în ceea ce privește resursa umană bine calificată în diverse meserii din sectorul industrial și agricol. Reconvertirea profesională în lipsa oportunităților locale de ocupare este o altă problemă identificată în județ. Creșterea șomajului se vede mai mult în rândul categoriilor sociale cu pregătire medie și primară, fără o calificare adecvată într-o meserie.

Pe termen mediu și lung există riscul degenerării calității apei, solului și aerului. Despăduririle în județ se fac mult prea agresiv, cu efecte asupra microclimatului și direct asupra agriculturii și productivității producției agricole. Dincolo de acest aspect, despăduririle făcute fără responsabilitate, din lăcomie, din dorința de câștig relativ facil și rapid, fără riscuri financiare, generează probleme majore la nivel de ecosistem, fapt ce se reflectă în inundații, schimbarea cursurilor apelor, amenințarea faunei și florei etc. Sistemele integrate de management al deșeurilor industriale, agricole, zootehnice, menajere sunt încă la „început de drum”. Contaminarea cu ape uzate orășenești și industriale deversate direct în emisari este o altă problemă identificată în cadrul județului.

Cantitățile de poluanți din apele uzate depășesc uneori limitele maxime admise prin actele de reglementare. Insuficiența sistemelor de colectare, transport și epurare a apelor uzate menajere, a gunoiului vegetal, animal și menajer în zona rurală devine o problemă din ce în ce mai mare pentru mediul înconjurător. Potențialul de a dezvolta un mediu înconjurător sănătos, curat și plăcut privirii este grav afectat, diminuând dramatic șansele județului de a dezvolta eco-agricultura, turismul și eco-turismul.

Infrastructura tehnică de transport și utilități trebuie dezvoltată, nuanțată și calibrată la perspectivele pe termen mediu și lung, în respectul unei animări sustenabile a teritoriului. Turismul nu necesită neapărat infrastructură de transport de anvergură ci mai curând adaptată specificului, nevoilor de dezvoltare și, uneori, nevoilor de protejare a teritoriului (ex: zone naturale valoroase, peisaje, păduri, ansambluri cu valoare istorică etc.).

Serviciile (educația, cultura, asistența socială, telecomunicațiile, mediul, cultele, serviciile publice aferente infrastructurii tehnice etc.) trebuie dezvoltate, diversificate și aliniate la potențialul populației și, de asemenea, la exigențele nivelului țintit de strategie privind atractivitatea zonei în general, pentru forța de muncă, investitori, turiști, vizitatori. Educația, cultura, serviciile medicale și de sănătate publică etc. trebuie racordate la obiectivele strategiei.

Există un potențial turistic uriaș în județ însă lipsesc soluțiile de valorificare. Capacitățile de cazare sunt reduse în zona rurală cu potențial turistic, la fel ca și calificarea resursei umane. Lanțul valorii în acest sector este ineficace și cu o productivitate redusă. Gradul de ocupare a unităților de cazare din județul Bistrița-Năsăud este mult sub media pe țară, și – mai mult – turiștii străini atrași sunt semnificativ mai puțini decât media pe țară. Punctele de interes pentru drumeții în cele două parcuri naționale sunt foarte greu accesibile folosind transportul public. Deșeurile aruncate în ariile naturale, poluarea cursurilor de apă (în special datorită gaterelor), balastierele, microhidrocentralele (care distrug ecosistemul în special la amplasarea pe albiile superioare), activitățile de off-road (distrugerea solului, în special în zona înaltă), braconajul și – cel mai important – defrișările, afectează

masiv capacitatea de valorificare economică prin turism a potențialului natural al județului.

Județul Bistrița-Năsăud posedă un patrimoniu istoric și cultural bogat, cu numeroase elemente de diferențiere, care poate contribui major atât la dezvoltarea culturală a județului cât și la dezvoltarea turismului. Județul Bistrița-Năsăud este remarcabil de bogat în resurse materiale, de la terenuri valoroase economic și turistic, până la resursele naturale, de la localitățile bine organizate care trebuie să asigure o calitate ridicată a vieții până la cadrul natural înconjurător care contribuie semnificativ la valoarea spațiului urban și rural. Din păcate însă, rezultatele – în special pe componenta de turism – indică faptul că tot acest patrimoniu nu este exploatat adecvat. Rețeaua siturilor, ansamblurilor și monumentelor cu valoare de patrimoniu ar trebui completată și integrată cu elementele de factură memorială, culturală imaterială în beneficiul asigurării valorii adăugate. În ceea ce privește infrastructura sportivă a județului, cu toate că în ultimii ani se poate observa o îmbogățire a bazei materiale, aceasta este semnificativ mai mică decât în anul 2001.

În ceea ce privește dezvoltarea în plan teritorial, *nu există încă un plan de amenajare a teritoriului zonal al județului Bistrița-Năsăud, inclusiv la nivelul zonelor funcționale ale județului.* La nivel de guvernare *nu există implementate soluții informatice care să facă posibilă corelarea pe orizontală și verticală a diverselor categorii de planuri, politici și proiecte.* Colaborarea urban-rural și rural-rural în rezolvarea problemelor comune, în valorificarea potențialului, mobilizarea și atragerea de resurse și atingerea obiectivelor comune de dezvoltare reprezintă o altă provocare. Este necesară *alinieră planurilor, cât și identificarea și asumarea problemelor și intereselor comune în dezvoltarea pe termen mediu și lung,* precum și contribuțiile la afirmarea unui rol nou al județului la nivel regional. *Structurile teritoriale valoroase și tradiționale (Lăpuș, Năsăud) necesită revitalizarea rolurilor; structurile necesare asigurării coeziunii și competitivității teritoriului (sistem urban, colaborare cu periurbanul, GAL-urile, ADI-urile, cluster economice etc) necesită organizare și definirea atribuțiilor (și proiectelor aferente) în dezvoltarea județului. Piețele de desfacere pentru produsele și serviciile locale trebuie definite în vederea identificării direcțiilor majore de contribuție la competitivitatea regională și în final la calitatea vieții cetățenilor.*

Localitățile urbane și rurale trebuie să își identifice, asume și exercite cu responsabilitate noi roluri în alianțe teritoriale și pe domenii relevante pentru potențialul județului, care să asigure în mod sustenabil coeziunea și competitivitatea județului, precum și contribuțiile esențiale la nivel regional și național, pentru configurarea unei poziții importante la aceste niveluri.

Cooperarea orizontală (intersectorială) și guvernarea pe mai multe niveluri (verticală) devin o necesitate. Cooperarea pe orizontală privește articularea între domenii și/sau sectoare relevante de activitate în vederea abordării integrate a rezolvării aspectelor critice și a valorificării sustenabile a potențialului multidimensional al județului, prin intervenții și măsuri coordonate, resurse combinate, care să asigure maximizarea impactului intervențiilor și investițiilor (ex. o investiție în infrastructura de transport poate promova pe piață o zonă cu potențial economic, poate scoate din izolare comunități, poate relaționa regiuni, poate rezolva probleme de mediu, poate asigura accesul la servicii cruciale pentru dezvoltare etc.). Cooperarea pe orizontală poate fi între instituții din cadrul aceluiași sector (ex. public – utilități, infrastructură, protecția mediului), din sectoare diverse (public și privat) și la nivel teritorial: urban-rural, rural-rural (în cadrul asociațiilor de tip sistem urban, GAL, ADI etc.). Guvernarea pe mai multe niveluri asigură coordonarea strategiilor, a planurilor de dezvoltare și intervențiilor, cât și a investițiilor la scară teritorială mai largă - județ, regiune, pentru domeniile de interes comun (probleme, obiective de dezvoltare), cu respectarea autonomiei locale. Guverarea pe mai multe niveluri presupune existența unei baze comune de date, actualizabile anual, și a unor programe care să asigure sistemul de indicatori relevanți pentru dezvoltare, precum și a unui sistem de utilizare a acestora în fundamentarea tehnică a deciziilor privind dezvoltarea.

Dar, cel mai important aspect dintre toate, este animarea comunităților pentru valorificarea capitalului teritorial al județului Bistrița-Năsăud. Reconstruirea încrederii în viitorul zonei pentru a-i reține pe cei tineri și a-i încuraja să se stabilizeze și să dezvolte familii numeroase, reținerea forței de muncă, recunoașterea și antrenarea celor vârnici în procesul de regenerare a valorilor tradiționale constituie baza dezvoltării întregului teritoriu. Tradițiile, cultura, valorile autohtone, potențialul de dezvoltare al zonei constituie substanța autentică a dezvoltării pe care comunitatea o

poate mobiliza pentru a-și atinge scopurile, utilizând tot instrumentarul aflat la dispoziția sectoarelor de activitate: alinierea planurilor strategice, sectoriale, spațiale, configurarea de rețele și clustere pe domeniile relevante, configurarea de asociații pe domenii și zone de interes etc. Voluntariatul, filantropia, mecenatul și responsabilitatea socială constituie exerciții care trebuie regenerate și transpuse în contextul actual și utilizate ca instrumente puternice de coagulare și animare a comunităților. În centrul atenției comunităților trebuie să stea valorile autohtone (tradiții, patrimoniu, istorie, cultură) care să sprijine procesul de asumare și de reconstruire a autenticității locale/ județene (estetică, materiale, comportamente, port, spațiu rural și urban etc.) și cele legate de prezervarea cadrului natural (păduri, peisaje, nivel scăzut de poluare, valorificare prin creșterea valorii etc.).

În contextul provocărilor mai sus menționate, trebuie gândită o viziune de dezvoltare a județului pe un interval de timp bine definit. *Viziunea are ca scop principal focalizarea resurselor existente și potențiale pentru definirea și accentuarea diferențierii județului în competiția acestuia cu alte județe din regiune și din țară, diminuarea sau eliminarea problemelor actuale, precum și valorificarea economică a elementelor unicate ale județului pentru asigurarea unui avantaj competitiv sustenabil în raport cu alte zone. Competiția cu alte zone trebuie să se facă pe strategie, pe competențe distinctive, pe atitudine, pe creativitate, pe diversificare, inclusiv pe cooperare în domenii de nișă care aduc valoare adăugată pentru toți partenerii.*

Viziunea strategică de dezvoltare

Viziunea dezvoltării strategice a Județului Bistrița-Năsăud până în 2025 se bazează pe abordarea integrată și personalizată pe zone de dezvoltare, pe transformarea în avantaj competitiv a potențialului industrial dar și agricol, pe reindustrializare specializată diversificată, pe valorificarea mai inteligentă a resurselor naturale, culturale și istorice din județ care au caracter de unicat pe plan național și internațional, pe motivarea și dezvoltarea coerentă a resursei umane existente și atragerea de resursă umană înalt calificată, pe calificare și recalificare eficace, pe punerea unui accent permanent la nivelul administrației

publice, agenților economici din industrie, agricultură și turism, pe creativitate și inovare, pe comunicare și colaborare, pe clusterizarea și diversificarea inteligentă a sectorului industrial și agricol specific județului, inclusiv pe furnizarea de produse proprietare sofisticate – cu valoare adăugată ridicată și cu caracteristici unice, pe aplicarea fermă a unui întreg cadru de măsuri și mecanisme de incluziune socială, de protejare a mediului înconjurător, inclusiv pe orientarea adecvată a activităților sociale și economice din județ, pe încurajarea co-operației (con competiției pe elemente de diferențiere și colaborării pe proiecte de interes larg) între administrațiile publice locale.

Zonele de dezvoltare economică

În cadrul strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014-2020 s-au identificat și agreat 7 zone de dezvoltare economică.

Zonele de dezvoltare economică ale județului Bistrița-Năsăud

Zona de dezvoltare Sud-Vest (GAL Ruralis Câmpie)

Această zonă este formată din comunele: Lechința – Șieu Măgheruș – Matei – Chiochiș – Sânmihaiu de Câmpie – Budești – Miceștii de Câmpie – Silivașul de Câmpie – Urmeniș – Milaș.

Zona de dezvoltare Sud-Est (GAL Ruralis Valea Șieului)

Această zonă este formată din comunele: Teaca – Galații Bistriței – Monor – Mărișelu – Șieu – Șieuț.

Zona de dezvoltare Nord-Vest (GAL Tinutul Haiducilor)

Această zonă este formată din orașul Beclean și comunele: Nușeni – Șieu Odorhei – Sintereag – Braniștea – Petru Rareș – Uriu – Ciceu Mihăești – Ciceu Giurgești – Negriștei – Căianu Mic – Chiuza – Spermezău – Zagra - Târlășua.

Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud)

Această zonă este formată din orașul Sângeorz-Băi și comunele: Maieru – Rodna – Șanț – Ilva Mică – Ilva Mare – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Lunca Ilvei - Leșu.

Zona de dezvoltare Centru

Această zonă este formată din municipiul Bistrița.

Zona de dezvoltare Est (GAL Bârgău-Calimani)

Această zonă este formată din comunele: Tiha Bârgăului – Bistrița Bârgăului – Prundu Bârgăului – Josenii Bârgăului - Livezile – Dumitrița – Cetate – Budacu de Jos.

Zona de dezvoltare Nord (GAL Țara Năsăudului)

Această zonă este formată din orașul Năsăud și comunele: Dumitra – Feldru – Rebrîșoara – Rebra – Parva – Telciu – Romuli – Coșbuc – Runcu Salvei – Salva - Nimigea.

Obiective și direcții strategice 2020

Pentru atingerea viziunii de dezvoltare, sunt identificate patru obiective strategice: dezvoltarea economică prin specializare diversificată, dezvoltare durabilă, valorizarea tradițiilor, sporirea conectivității. La care se asociază o serie de direcții strategice de dezvoltare, prezentate în cele de urmează.

Dezvoltare economică inteligentă prin specializare diversificată

- creșterea cifrei de afaceri a județului raportată la numărul de locuitori;
- agenții economici mari din județ, cu capital majoritar românesc, să dezvolte produse proprietate inovative, sofisticate și cu valoare adăugată ridicată;
- reducerea populației implicate în agricultura de subsistență și asigurarea unor oportunități de ocupare decente pentru această categorie de populație;
- câștigul salarial mediu al populației să fie cel puțin la nivelul mediei naționale;
- valoarea producției industriale să aibă un ritm mediu anual de creștere;
- creșterea productivității medii în agricultură;
- productivitatea forței de muncă să fie peste media la nivel național;
- în județ să existe clustere economice funcționale, în special pe ramurile specifice economiei județului, capabile să dezvolte în cadrul unor alianțe strategice produse de nișă, cu inteligență încorporată în acestea;
- cifra de afaceri din industrie să aibă un ritm mediu anual de creștere;
- creșterea productivității medii în agricultură.

Dezvoltare durabilă

- orientarea semnificativă a industriei de prelucrare a lemnului pe producția de mobilă sau alte produse din lemn cu valoare adăugată ridicată, iar rata de exploatare a fondului forestier să fie mai redusă;
- să fie asigurat managementul integrat al deșeurilor;
- gradul de poluare al apelor județului să fie mai redus decât media la nivel național;
- creșterea spațiilor verzi din zona urbană;
- dezvoltarea rețelei de canalizare în zona rurală;
- protejarea reală a parcurilor naționale și a rezervațiilor naturale, concretizată în eliminarea defrișărilor ilegale, a braconajului, a construcțiilor ilegale, a traseelor de off-road etc.;
- refacerea mediului natural degradat (în special forestier – integrat: floră, faună) și creșterea suprafețelor împădurite;
- numărul unităților de energie alternativă (eoliană, solară) să crească;

- scăderea ratei migrației tinerilor în căutarea de oportunități mai bune de viață;
- scăderea raportului de indivizi asistați/activi;
- susținerea dezvoltării municipiului Bistrița;
- toate localitățile rurale ale județului să aibă rețea de canalizare.

Diferențiere prin valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor autentice

- potențialul istoric și cultural al județului să fie valorificat 100% în activități turistice generatoare de venituri pe tot parcursul anului;
- creșterea cifrei de afaceri în turism, inclusiv cu valorificarea patrimoniului cultural și istoric (în special cel săsesc pentru turiștii din spațiul german), a cadrului natural și a tradițiilor prin creșterea numărului de vizitatori străini.

Conectivitate sporită

- să nu mai existe drumuri județene de pământ și majoritatea drumurilor județene pietruite să fie asfaltate;
- majoritatea drumurilor comunale de pământ să fie pietruite sau asfaltate;
- reabilitarea și fiabilizarea rețelei feroviare existente (relativ extinse) în județ, în condițiile în care procesul de modernizare a gării Bistrița este în derulare;
- reabilitarea și fiabilizarea căilor rutiere naționale și județene intra și interregionale către județele limitrofe;
- să fie cel puțin începute lucrările de străpungere pentru asigurarea legăturilor rutiere între nordul și sudul județului, prin zona montană;
- asigurarea unui punct rapid de legătură aeriană cu municipiul Bistrița prin realizarea unui aeroport pentru aeronave de mici dimensiuni de tip charter;
- realizarea centurii Livezile - Slatinita Tarpiu - Blăjenii de Jos;
- preluarea traficului greu pe relația Vatra Dornei - Reghin sau Reghin – Năsăud, prin legarea capetelor șoselei Monariu-Jelna la DN 17;
- alinierea la strategia digitală europeană, cu accent pe conectivitate la Internet în bandă largă, inclusiv în zona rurală, precum și o bună conectivitate wireless în spațiile publice.

Elementele de progres mai sus menționate sunt reprezentative, nu exhaustive. Acestea reprezintă o perspectivă a conducerii județului asupra direcțiilor minime de evoluție a județului Bistrița-

Năsăud și asupra a ceea ce conducerea consideră că reprezintă parametrii cheie pentru dezvoltarea sustenabilă a județului. Conducerea județului consideră că focalizarea resurselor pe acești vectori de progres poate crea cadrul adecvat de cooperare între părțile interesate pentru fortificarea coeziunii economice, sociale și teritoriale a județului.

Avantajul competitiv creat va trebui să conducă la o dimensiune superioară a stabilității sociale și politice în județ, a calității vieții – în special în zona rurală (tradusă în creșterea puterii de cumpărare, a calității serviciilor medicale, a reducerii indicelui prețului de consum, a indicelui de poluare și a migrației populației în străinătate).

Ținte pe termen mediu și lung

Zona de dezvoltare Sud-Vest (GAL Ruralis Câmpie)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Infrastructura de alimentare cu apă potabilă și în mod special a infrastructurii de canalizare în toate localitățile din zonă prin proiecte integrate – creează și oportunități pentru atragerea investițiilor private în industria alimentară (lapte, carne, fructe, fructe de pădure, viticultură), elimină elemente accentuate de disconfort în perioada verii, elimină ineficiența foselor septice și deversarea apelor reziduale în pâraie care poluează mediul înconjurător, sănătatea populației, fauna din râuri

- Infrastructura de irigații și apă pentru activități agricole și zootehnice prin proiecte integrate – seceta este o problemă critică, precum și acțiuni de ameliorare a solurilor

- Stație de epurare a apei la Matei

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Infrastructura de drumuri prin proiecte integrate - localitatea Lechința este un nod important al zonei pentru asigurarea conectivității (pentru dezvoltarea județului este importantă realizarea legăturii Lechința – Herina sau/și Sărățel – Chintelnic)

- Proiecte de calificare a populației de etnie romă, în special în domeniul prelucrării lemnului pentru obiecte de artizanat

- Proiecte de calificare a populației cu studii primare și medii în domeniul prelucrării lemnului pentru obiecte de artizanat și de artă tradițională, viticulturii și pomiculturii

- Plantarea unor soiuri noi de copaci pentru combaterea fenomenului de deșertificare în zonă

- Împadurirea cu gorun (min. 20 ha)

- Decolmatarea râurilor în zona localităților Budești și Matei pentru diminuarea inundațiilor

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Susținerea industriei panificației și a prelucrării lemnului

- Dezvoltarea punctelor de colectare a laptelui de la producătorii familiari și fermele mici și mijlocii (30-50 capete)

- Creșterea producției de porumb și rapiță în zonă și valorificarea în industria alimentară, a uleiurilor vegetale și a biocombustibililor, precum și dezvoltarea unor minifabrici pentru nutrețuri concentrate (ex. Sânmihaiu), pentru vopsele naturale, pentru esențe naturale etc. – instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

- Colectarea cătinii și a fructelor de pădure și valorificarea lor în industria alimentară și farmaceutică (a se vedea potențialele colaborări cu antreprenori din Beclean) – instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

- Dezvoltarea unui parc agro-industrial în zona Silivaș - Urmeniș

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Relansarea producției viticole (aprox. 600 ha) și dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi (ex. mărul pentru producția de sucuri naturale) - gradul ridicat al importului de fructe de calitate redusă pe piețele din România reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea producției autohtone ecologice, la un preț competitiv și cu desfacere printr-o rețea locală; există și oportunități de finanțare guvernamentală a proiectelor de reconversie a viilor și livezilor - instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

- Dezvoltarea asociațiilor meșteșugarilor în rândul populației rome și calificarea acestei populații pentru relansarea meseriilor tradiționale, tradițiilor culturale și evenimentelor culturale tematice

- Dezvoltarea capacității de valorificare a zonei pentru amplasarea panourilor solare și centralelor fotovoltaice – există deja inițiative în acest sens, însă potențialul nu este acoperit

- Atragerea investițiilor în industria de cărămidă, țiglă, faianță și alte materiale ceramice prin valorificarea resurselor naturale locale – argila (ex. Vermeș, Lechința, Matei, Sânmihai etc.) – corelată cu rezolvarea alimentării cu apă și a canalizării și valorificarea existenței rețelei de gaz natural de foarte bună calitate în zonă; se pot dezvolta 3-4 fabrici de profil

- Valorificarea lemnului din zonă pentru mangal (la export) și pentru dezvoltarea unor ateliere de fabricare a mobilierului de serie mică de lux, precum și pentru dezvoltarea unor produse artisanale din lemn (carpen, salcâm, gorun etc.), cu efecte multiplicatoare în valorificarea biomasei și peștelor
- Valorificarea apelor sărate din zonă (a se vedea filonul care vine de la Sărata; turistic – relații economice cu stațiunea de la Beclean pentru alimentarea bazinelor cu apă sărată; saramură în industria alimentară)
- Proiecte de integrare în circuite turistice a vizitării unor monumente istorice din zonă (biserici de lemn din secolul 17, biserici evanghelice, monumentul de la Vermeș, muzeul etnografic Budești, parcul dendrologic din Silivașu etc.), în corelație cu degustarea de vinuri locale prin relansarea unor crame în zonă, precum și valorificarea turistică a unor evenimente culturale locale (ex. târgul Lechinței la culesul strugurilor, balul rromilor, dansuri populare etc.), la care se poate adăuga revitalizarea traseelor turistice de învățare/descoperire a identității locale
- Proiecte de valorizare turistică a zonei prin integrarea într-o rețea națională cu circuit închis a caselor vechi din pământ și lemn (unele având și alimentare cu gaz), cu un grup țintă de exclusivist, integrate cu proiecte de redare a aspectului tradițional și a tehnicilor tradiționale de construcție în rândul unor enclave (mini-spații turistice) din localitățile zonei (ex. Comuna Lechința, Budești, Silivașu etc.)
- Certificarea pensiunilor din zonă și integrarea într-o rețea turistică cu circuit închis, dezvoltarea centrelor de informare turistică conectate la diverse agenții de turism
- Dezvoltarea unor azile/case de îngrijire private pentru bătrânii din zona rurală sau urbană, dezvoltarea unei mini-comunități agricole pentru îmbătrânirea activă, inclusiv cu fabricarea și valorificarea comercială a unor produse tradiționale – zacuscă, gem, bulion etc. (ex. în localitatea Matei)
- Proiecte de investiții pentru identificarea potențialului termal din zonă și a valorificării balneo a apelor sărate – susținerea prin diverse facilități a inițiativelor antreprenoriale în acest sens
- Dezvoltarea unui centru modern de depozitare a produselor agricole perisabile (ex. cătină, alte fructe de pădure) și extinderea depozitelor de porumb și lucernă, dar și susținerea unor inițiative

antreprenoriale pentru prelucrarea superioară a cătinii, fructelor de pădure și porumbului

- Susținerea acțiunilor antreprenoriale pentru creșterea animalelor dedicate segmentelor de nișă (ex. vânat pentru turism tematic - vânătoare - și restaurante de lux)
- Crearea de facilități și intermediere pentru încurajarea producătorilor de zahăr să facă contracte cu fermele agricole locale în cultivarea sfecclei de zahăr pe suprafețe întinse
- Soluții în domeniul administrației pentru facilitarea asocierii în proiecte integrate
- Dezvoltarea rețelei de lobby prin care produsele agricole primare colectate în centrele locale (ex. agricole și zootehnice) să fie valorificate pe o piață liberă de monopol, în condiții avantajoase

Zona de dezvoltare Sud-Est (GAL Ruralis Valea Șieului)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Rezolvarea întârziărilor prin diverse scheme inteligente (ex. facilități pentru investitori care să preia și costurile întârziărilor)
- Rezolvarea rețelei de canalizare în toate localitățile în cadrul unor proiecte integrate
- Modernizarea străzilor comunale
- Extinderea rețelei de gaz (în prezent numai Teaca este racordată la conductă de gaz)

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Monitorizarea centralizată a lucrărilor la nivel de județ și informarea pe un portal web specializat a tuturor primăriilor privind evoluția lucrărilor efectuate de regii (apă, gaz, canal, drumuri) – acest proiect trebuie aplicat la nivelul întregului județ
- Dezvoltarea capacității la nivel județean pentru a ajuta primăriile să își elaboreze strategii personalizate și proiecte armonizate cu ceea ce se întâmplă la nivel județean - acest proiect trebuind să fie aplicat la nivelul întregului județ
- Proiecte de calificare a populației rromice din zonă în diverse meșteșuguri, realizare de materiale ceramice (ex. cărămidă) și susținerea prin intermediul unei fabrici sociale, cu management privat
- Regularizarea râurilor în cooperare cu Apele Române
- Alimentarea cu apă din lacul Colibița

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Încurajarea creșterii oilor și a produselor ecologice din lapte de oaie
- Dezvoltarea pe parcursul unui an întreg a unui pachet de evenimente culturale-religioase-etnografice-gastronomice care să revitalizeze tradițiile locale (în parteneriat între mai multe localități, inclusiv cu valorificarea potențialului muzeelor etnografice, formațiilor folclorice din Monor, Șieu, Galații Bistriței etc.) pentru a genera venituri la bugetele locale

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Dezvoltarea taberelor tematice pentru tineri care pot genera venituri la bugetele locale și micro-activitate economică pentru localnici (ex. cantine, restaurante cu rețete locale)
- Dezvoltarea unei burse zonale pentru animale
- Dezvoltarea unei capacități de producție pentru colectarea lânii și spălarea acesteia, urmată de distribuția în unități de micro-producție familiale pentru fabricarea artizanală de haine din lână, carpete, produse pentru pat, stofe – implică și calificarea adecvată prin programe de formare specifice
- Proiecte de investigare a potențialului de valorificare a izvoarelor de apă sărată cu scop turistic sau economic și facilități pentru atragerea de investitori privați
- Revitalizarea producției de struguri și pomi fructiferi și atragerea de investitori privați
- Proiecte pentru instruirea oamenilor în legumicultură și susținerea dezvoltării serelor (ex. sere etajate inteligente, cu conservarea energiei și apei)
- Dezvoltarea turismului de nișă – trasee turistice, concursuri tematice (a se vedea exemplul loc. Sâncraiu din jud. Cluj)
- Susținerea prin proiecte de instruire și micro-credite a mini-fermelor de păsări crescute ecologic și interfața cu rețelele de distribuție
- Dezvoltarea de case sociale în asocieri, cu implicarea persoanelor în cauză în activități economice în agricultura de nișă

Zona de dezvoltare Est (GAL Bârgău-Calimani)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Acțiune concertată cu ministerul de resort pentru stoparea jafului din păduri (trasabilitatea lemnului)
- Dezvoltarea unei centuri ocolitoare în zona Prundu Bârgăului (Livezile-Tureac)

- Modernizarea căilor de acces în zona pensiunilor agro-turistice
- Rezolvarea canalizării în zona lacului Colibița

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Susținerea școlilor profesionale de strungari, lăcătuși, sudori, operatori CNC, în parteneriat cu agenții economici
- Electricizarea fermelor de animale din zonele mai izolate
- Dezvoltarea căilor de acces prin drumuri pietruite la fermele de animale
- Dezvoltarea spațiilor moderne de campare a caravanelor
- Dezvoltarea elementelor de identitate locală și promovarea acestora cu scop turistic

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Dezvoltarea activităților de cercetare ale agenților industriali din zonă în parteneriat cu universitățile pentru dezvoltarea de produse noi, cu grad sporit de sofisticare și inteligență
- Susținerea unor mecanisme de branding, promovare și desfacere profitabilă a produselor locale rezultate din creșterea vitelor și oilor
- Dezvoltarea unor centre moderne de colectare și depozitare a produselor locale și a fructelor de pădure – de dorit și prelucrarea locală (dulceață, produse medicinale, compot etc.)
- Valorificarea superioară a lacului Colibița (ex. schi nautic, scufundări, canotaj, pescuit sportiv etc.)
- Valorificarea superioară a biomasei prin colectarea centralizată și comercializarea profitabilă
- Dezvoltarea turismului tematic (ex. vânătoare, trasee tematice)
- Dezvoltarea unor ateliere de meșteșuguri în zonă
- Dezvoltarea microhidrocentralelor și a centralelor eoliene pentru ferme

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Dezvoltarea turismului sportiv (bazin de înot olimpic; pistă de biciclete; telecabină și pârtie de schi) în Prundu Bârgăului
- Dezvoltarea unui parc industrial pentru furnizori locali în Prundu Bârgăului
- Proiect integrat pentru valorificarea la scară largă a mitului Dracula (trasee, cazare, evenimente etc.) pe tot parcursul anului
- Dezvoltarea agro-turismului (Colibița, Tiha Bârgăului etc.) prin certificarea pensiunilor, dezvoltarea serviciilor integrate de marketing și informare, accesul facil la internet și la bancomate, precum și realizarea de evenimente tematice pentru diverse grupuri țintă pe tot parcursul anului
- Încurajarea dezvoltării fabricilor de mobilă artizanală în zonă

- Realizarea unei pârtii de schi pe vârful Bistricioru, împreună cu o ministațiune pentru tratament (calitatea aerului este deosebită) și o linie cu servicii de wellness
- Valorificarea caselor tradiționale cu scop turistic într-o rețea la nivelul județului
- Dezvoltarea unor facilități de asistență pentru persoane vârstnice (pensiuni dedicate și servicii de asistență)
- Valorificarea lânii (capacități de producție pentru colectarea lânii și spălarea acesteia, urmată de distribuția în unități de micro-producție familiale pentru fabricarea artizanală de haine din lână, carpete, produse pentru pat, stofe – implică și calificarea adecvată prin programe de formare specifice)

Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru o legătură facilă cu Moldova DJ 172

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Realizarea unor rampe de încărcare pe calea ferată
- Dezvoltarea rețelei de drumuri locale în zonele turistice (ex. Ilva Mare)
- Pietruirea căilor de acces la casele izolate de pe munte unde există potențial de valorificare turistică

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Dezvoltarea școlilor profesionale de mecanici, prelucrători în piatră, prelucrători în lemn, exploatare minieră (inclusiv în parteneriat cu agenții economici – burse, mecenat)
- Proiecte de reconversie pentru calificare în prelucrarea pietrei, lemnului, lutului
- Dezvoltarea unor școli populare de vară adresate persoanelor din zone urbane (produse artizanale, sculptură în lemn, tradiții populare, produse tradiționale din lână, produse gastronomice tradiționale, costume populare etc.)
- Centre moderne de colectare a fructelor de pădure (ex. Șanț, Valea Mare), de dorit completate și de producția locală a unor produse tradiționale (ex. gem, sirop, ceaiuri medicinale, alte produse medicinale tradiționale, esențe etc.)
- Dezvoltarea producției de biomasă
- Dezvoltarea producției de piatră și marmură prelucrată pentru construcții și ornamente
- Creșterea vitelor pentru carne și dezvoltarea unor mici abatoare

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Dezvoltarea unei rețele de minifabrici de mobilă de lux, jucării din lemn, mobilier tradițional cu o unitate comună de distribuție și promovare
- Dezvoltarea turismului alpin, inclusiv valorificarea caselor tradiționale pentru un turism de nișă în circuit închis (turism tematic, de aventură, inclusiv pentru elevi și studenți din zonele urbane)
- Dezvoltarea centralelor eolinene montane
- Valorificarea superioară a pasului Rotunda cu scop turistic și a unei pârtii de schi la Magura Ilvei
- Centrul expozițional polivalent – inclusiv cu expoziție de animale și crearea unei burse pentru animale
- Crearea unui centru pentru persoane în vârstă din zona urbană cu servicii specializate și activități sociale
- Dezvoltarea unui cluster în turismul balnear la Sângeorz Băi
- Dezvoltarea unei rețele de agro-pensiuni cu servicii turistice integrate (turism de weekend, trasee turistice, turism ecvestru, turism extrem, turism cultural și de legendă)
- Colectarea centralizată a lânii și valorificarea la fabrici care se dezvoltă în județ (ex. pe valea Șieului), dar și valorizarea locală prin centre de artă populară unde să fie colectate produse din lână realizate de localnici (șosete, paltoane, veste, bluze, fulare, pulovere, mănuși, pături, căciuli etc.) – implică și programe de calificare, designeri, rețele de desfacere, antreprenoriat

Zona de dezvoltare Nord (GAL Țara Năsăudului)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Infrastructura rutieră de acces în Năsăud trebuie modernizată
- Modernizarea infrastructurii rutiere în zone precum Valea Măriilor, Poiana Zânelor
- Modernizarea căilor de acces spre Rodna și drumuri de ocolire a satelor pe unde trece trafic greu (ex. Coșbuc)

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Susținerea școlii de tehnicieni chimiști și textiliști cu sprijinul agenților economici din zonă
- Extinderea rețelei de apă și canalizare (ex. Rebrîșoara)

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Centru modern de colectare a fructelor de pădure
- Revitalizarea pomiculturii și valorificarea într-o rețea integrată la nivel județean

- Valorificarea biomasei într-o rețea integrată la nivel județean
- Susținerea creșterii vitelor și oilor
- Susținerea apiculturii în zonă
- Dezvoltarea unor microhidrocentrale pe pârauri montane

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Dezvoltarea unui cluster în domeniul maselor plastice
- Proiecte de valorizare turistică a zonei prin integrarea într-o rețea națională cu circuit închis a caselor vechi tradiționale
- Valorificarea lânii într-o rețea integrată la nivel județean (a se vedea ideile prezentate în GAL Lider și pe valea Șieului)
- Lansarea unor minicapacități de producție în industrii creative: textile, pielărie, olărit, confecții
- Dezvoltarea premiselor pentru dezvoltarea unor capacități pentru produse cosmetice pe bază de rețete tradiționale
- Promovarea turismului de aventură, ecumenic, cultural, științific, sportiv și a unei rețele de școli de vară și ateliere multianuale pentru artiști și cercetători

Zona de dezvoltare Nord-Vest (GAL Ținutul Haiducilor)

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Dezvoltarea proiecte integrate pentru drumuri, apă, canal printr-o formă asociativă a comunelor din jurul orașului Beclean
- Rezolvarea aducțiunii de gaz

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Proiecte de calificare a populației rromie din zonă în meserii tradiționale și susținerea prin intermediul unei fabrici sociale, cu management privat
- Asociații pentru creșterea bovinelor și valorificarea laptelui în produse alimentare

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Depozit de produse agricole în zona Ciceu - Negrișești
- Atragerea de investitori pentru valorificarea fructelor și legumelor din zonă în cadrul unei minifabrici pentru conserve și desfacerea produselor la poartă prin market-are pe internet și contacte directe (evitarea politicilor supermarket-urilor)
- Drum de acces la cetatea Ciceu și revitalizarea sitului istoric
- Susținerea în Beclean a industriilor existente și revitalizarea industriei textile cu produse proprietare

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Dezvoltarea Băilor Figa și diversificarea serviciilor acestora și în perioadele de iarnă, primăvară și toamnă

- Exploatarea spațiilor din zona rurală pentru afaceri novatoare: sporturi extreme (motobike, off-road etc.), sporturi care necesită mult spațiu (hipism, golf, tir cu arcul, tir cu pistolul etc.), tabere tematice – ex. vitalizarea cu caracter turistic Giurgești-Mihăești-Reteag

Zona de dezvoltare Centru

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi

- Crearea platformei aeroportuare pentru aeronave de mici dimensiuni de tip charter
- Proiect interjudețean pentru realizarea unui drum rapid de legătură Bistrița – aeroport Tg.-Mureș care să ocolească orașele Reghin și Tg.-Mureș necesar mediului economic
- Proiect interjudețean pentru modernizarea căii rutiere Bistrița-Monor-Vatava-Dumbrava-Moraieni necesar mediului economic din Bistrița
- Racordarea la rețeaua internet în bandă largă
- Susținerea consultanței/expertizei de calitate ridicată în domeniul inovării pentru mediul economic și dezvoltarea parteneriatelor public-privat în proiecte de investiții generatoare de locuri de muncă și produse / servicii cu valoare adăugată
- Crearea capacităților în cadrul clusterelor pentru dezvoltarea rețelelor de afaceri internaționale
- Susținerea dezvoltării competențelor și mecanismelor pentru redactarea permanentă de proiecte de inovare și cercetare-dezvoltare în rândul clusterelor economice

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi

- Infrastructura rutieră de acces în zona industrială trebuie îmbunătățită
- Dezvoltarea parcarilor sub și supraterane moderne în cartierele rezidențiale
- Realizarea centurii de ocolire a municipiului Bistrița
- Dezvoltarea transportului public pentru navetiștii din zona rurală care au loc de muncă în întreprinderile din Bistrița
- Crearea unui nod intermodal cât mai apropiat de municipiu (se vor studia minimum trei variante și se va alege varianta optimă: Beclean, Dej Triaj – în colaborare cu județul Cluj, Sărațel)
- Susținerea mai accentuată a învățământului tehnic integrat liceal și universitar în Bistrița, prin alocarea de spații suplimentare
- Realizarea unor parcuri industriale (ex. Bistrița Sud; Sărata)

- Amenajarea piețelor agroalimentare mari din Bistrița, dezvoltarea unui parc logistic agro-industrial și promovarea produselor locale ecologice
- Realizarea unui parc tehnologic (ex. zona fostei uzine termice)
- Dezvoltarea programelor intensive de instruire în antreprenariat și managementul inovării

- Dezvoltarea programelor de recalificare și susținerea masteratelor profesionale pentru a veni în întâmpinarea nevoilor urgente de forță de muncă ale mediului economic local
- Dezvoltarea pachetelor de facilități pentru atragerea investițiilor străine directe
- Dezvoltarea mai accentuată a antreprenoriatului prin diverse mecanisme (instruire, susținere financiară, informare, mentorat, promovare, consiliere etc.)

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă

- Dezvoltarea contactelor de afaceri cu spațiul german din Europa
- Focalizarea pe proiecte internaționale de inovare în parteneriat (infrastructură de afaceri, concentrare de competențe în domeniul electro-mecanic, cu adăugare de inteligență („smart products”))
- Investiții în dezvoltarea infrastructurii de cercetare și inovație tehnologică în domeniul electro-mecanic în parteneriat cu mediul economic local (ex. pentru a dezvolta produse mai sofisticate)

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi

- Susținerea dezvoltării clusterelor economice (ex. industria electro-mecanică, alimentară)
- Revitalizarea zonei viticole cu produse de nișă (Steiniger)
- Revitalizarea turismului tematic în municipiu
- Dezvoltarea unui accelerator de afaceri cu sprijinul mediului economic local în domeniul electro-mecanic și susținerea afacerilor în parteneriat pentru dezvoltarea de produse inteligente în domeniul electro-mecanic
- Susținerea proiectelor integrate care să conducă la dezvoltarea unui oraș cultural, inteligent și ecologic (green smart city) pentru creșterea calității vieții cetățenilor, atragerii de noi investitori și stabilizării forței de muncă înalt calificate în municipiu

Pentru a atinge țintele mai sus menționate se va adopta un plan de implementare de specializare inteligentă, bazat pe consolidarea și diversificarea sectoarelor puternic integrate în economia județului, pe aplicarea proiectelor integrate multi-sectoriale inter- și trans-localități, personalizate pe nevoile specifice zonelor, pe valorificarea mai bună a elementelor unicate ale județului. Strategiile personalizate vor urmări eliminarea unor factori negativi majori prin soluții neco convenționale, diminuarea altor factori negativi, valorificarea mai bună a punctelor tari și crearea unor avantaje pentru diferențiere.